

ЕКОЛОГІЯ

УДК 330.34

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-5681-2025-2.01>

Наталія ВОЛОШИНА

доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри екології та туризму,

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

VoloshynaNatali@gmail.com

ORCID: 0000-0002-9135-8539

Валентина ШЕВЧЕНКО

кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та туризму,

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

shevchenkovalentina07@gmail.com

ORCID: 0000-0001-6118-450X

Вікторія ЛАВРІНЕНКО

кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та туризму,

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ViktLav@ukr.net

ORCID: 0000-0001-5359-8702

НАВЧАННЯ ДЛЯ СТАЛОГО МАЙБУТНЬОГО: РОЗВИТОК ОСНОВНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Анотація. Упровадження сталого розвитку (СР) в освіту є складником формування у прийдешніх поколінь готовності до вирішення екологічних, соціальних і економічних проблем. Це вагомий аспект розвитку сучасного суспільства, який дозволяє досягати балансу між потребами й можливостями. Освіта для сталого розвитку (ОСР), як ключова рушійна сила Цілей сталого розвитку (ЦСР), необхідна, щоб екологічна свідомість, етична відповідальність та інноваційне мислення інтегрувались і активно підтримувались у різних сферах повсякденного життя. **Метою** статті є аналіз освітніх компонентів освітніх програм спеціальності 101 Екологія в аспекті впровадження Цілей сталого розвитку та формування відповідних компетенцій. **Методологія дослідження** базується на результатах наукових праць, вивченні нормативних документів стосовно забезпечення національних інтересів щодо сталого розвитку та їх інтеграцію в освітньому процесі. **Наукова новизна роботи** полягає в тому, що розглянуто особливості імплементації Цілей сталого розвитку у процес підготовки здобувачів освіти зі спеціальності 101 Екологія першого, другого та третього рівнів вищої освіти. Здійснено аналіз освітніх компонентів, які вивчають студенти й аспіранти, з погляду набуття компетенцій в аспекті освіти для сталого розвитку. **Висновки.** Вивчення сутності Цілей сталого розвитку, їхніх завдань та індикаторів має системний характер під час освоєння здобувачами освітніх компонентів і впроваджується на всіх рівнях вищої освіти. Такий підхід сприяє формуванню обізнаних, відповідальних і активних фахівців у вирішенні екологічних проблем. Зокрема, розумінню динаміки екосистеми, особливостей взаємодії між людиною та навколишнім середовищем, надає можливість фахівцям ухвалювати обґрунтовані рішення та вживати раціональних дій щодо захисту навколишнього середовища та сталого розвитку. Підготовка фахівців за розглянутими освітніми програмами сприяє вдосконаленню та розвитку професійних компетенцій з упровадження Цілей сталого розвитку в екологічну діяльність.

Ключові слова: Цілі сталого розвитку, освіта для сталого розвитку, освітні програми, екологія, компетенції, освітні компоненти.

Nataliia VOLOSHYNA

Doctor of Biology Sciences, Professor, Head of the Department of Ecology and Tourism,
Dragomanov Ukrainian State University
VoloshynaNatali@gmail.com

ORCID: 0000-0002-9135-8539

Valentyna SHEVCHENKO

Candidate of Biological Sciences, Associate Professor at the Department of Ecology and Tourism,
Dragomanov Ukrainian State University
shevchenkovalentina07@gmail.com

ORCID: 0000-0001-6118-450X

Victoria LAVRYNENKO

Candidate of Biological Sciences, Associate Professor at the Department of Ecology and Tourism,
Dragomanov Ukrainian State University
Viktlay@ukr.net

ORCID: 0000-0001-5359-8702

LEARNING FOR A SUSTAINABLE FUTURE: DEVELOPMENT OF KEY COMPETENCES

Abstract. The integration of Sustainable Development (SD) into education is a component of the formation of future generations' readiness to solve environmental, social and economic problems. This is an important aspect of the development of modern society, which allows achieving a balance between needs and opportunities. Education for Sustainable Development (ESD), as a key driving force of the Sustainable Development Goals (SDGs), is necessary for environmental awareness, ethical responsibility and innovative thinking to be integrated and actively supported in various areas of everyday life. **The aim** of the article is to analyze the educational components of educational programs of the specialty 101 Ecology in terms of implementing the Sustainable Development Goals and forming relevant competencies. The research **methodology** is based on the results of scientific works, the study of regulatory documents and resolutions regarding ensuring national interests in Sustainable Development and their integration into the educational process. **The scientific novelty** of the work lies in the fact that the features of the implementation of the Sustainable Development Goals in the process of training students in the specialty 101 Ecology of the first, second and third levels of higher education are considered. An analysis of the educational components studied by students and postgraduates from the point of view of acquiring competencies in the aspect of education for Sustainable Development is carried out. **Conclusions.** The study of the essence of the SDGs and their indicators is systematic in the process of mastering educational components by students and is implemented at all levels of higher education. This approach contributes to the formation of knowledgeable, responsible and active specialists in solving environmental problems. In particular, understanding the dynamics of the ecosystem, the features of the interaction between man and the environment, enabling specialists to make informed decisions and take rational actions regarding environmental protection and Sustainable Development. Training of specialists according to the considered educational programs contributes to the improvement and development of professional competencies in the implementation of the Sustainable Development Goals in environmental activities.

Key words: Sustainable Development Goals, Education for Sustainable Development, educational programs, ecology, competencies, educational components.

Постановка проблеми. Показники економічного, соціального й екологічного розвитку свідчать про деякі негаразди не тільки на рівні окремої країни, але й у світі загалом. Так, у 2024 р. глобальні викиди CO₂ досягли рекордного рівня – 37,41 мільярда тон, концентрація CO₂ в атмосфері на 52% перевищила доіндустріальний рівень, 25% видів рослин під загрозою зникнення, понад 40% видів птахів демонструють зниження чисельності популяцій.

Розвиток стійкості й адаптивності у відповідь на глобальні зміни дозволить суспільству краще протистояти, відновлюватися та процвітати. В Указі Президента України № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 р.» наголошується: «Цілі сталого розвитку України на період до 2030 р. є орієнтирами для розроблення проєктів прогностичних і програмних документів» [10].

Інтеграцією ідей і знань для сталого розвитку в закладах освіти, громадах і на робочих

місцях суспільство може виховати нове покоління свідомих лідерів, які керуватимуть глобальними зусиллями щодо стійкості. Під час проєктуванні освітні програми мають забезпечувати набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, спрямованих на досягнення Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР).

Аналіз джерел та останніх досліджень. Питання, пов'язані зі сталим розвитком (далі – СР) та роллю освіти в цьому аспекті, активно розглядаються в наукових працях. Науковці та практики публікують дослідження, огляди, що висвітлюють економічні, соціальні, екологічні аспекти СР. Такі праці допомагають формувати політику, спрямовувати інновації та підвищувати обізнаність про проблеми та рішення щодо сталого розвитку. Так, П. Воробієнко, Н. Внукова, Г. Сотська, Г. Мелеганіч, О. Воскобойнікова-Гузєва, Г. Чайковська, І. Левчик, І. Коренева, О. Хмелевська зазначають у своїх публікаціях сприяння освіти формуванню відповідального глобального громадянства, яке пов'язане зі сталим розвитком [1; 2; 3; 6; 7; 9; 11; 12].

У закордонних публікаціях Цілі сталого розвитку розглядаються як трансформаційна основа у вищій освіті. Інвестування в освіту – це інвестування в досягнення всіх ЦСР через усвідомлення своєї ролі, сім'ї, громади, країни та світу загалом [13; 14; 15].

Цікавою є публікація «Огляд навчальних програм та освітніх ресурсів, дотичних до теми стратегічного планування та фінансування Цілей сталого розвитку в Україні», де наведені приклади різноманітних вебінарів, курсів, тренінгів із цієї теми, які були проведені в нашій країні та є доступними українською мовою, описані три англійські освітні програми, що є доступними для міжнародної спільноти. Але згадані навчальні програми розраховані на цільову аудиторію, яка представлена посадовими особами, державними службовцями, активістами, бізнесменами [8].

Не залишили поза увагою науковці те, що в умовах війни Україна зіткнулась із проблемами в досягненні усіх Цілей сталого розвитку. Н. Калашник у своїй статті розглядає потребу щодо аналізу та створення нових підходів у системі досягнень ЦСР [5].

Метою є дослідження процесу інтеграції змісту освітніх компонентів відповідно до

цілей СР на всіх рівнях вищої освіти та формування відповідних компетенцій у здобувачів вищої освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова за спеціальністю 101 Екологія.

Виклад основного матеріалу. Здійснення освітнього процесу за спеціальністю 101 Екологія в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова для бакалаврського освітнього рівня відбувається за освітньо-професійною програмою «Екологія», для магістерського – за освітньо-професійною програмою (далі – ОПП) «Управління екоризиками та біозахист», третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – за освітньо-науковою програмою «Екологія». Освітні компоненти циклу професійної підготовки освітніх програм включають тему або окремі питання, де розглядаються ЦСР, їх сутність та індикатори. Це забезпечує набуття відповідних компетенцій, спрямованих на досягнення ЦСР.

Розроблено етапи навчання за ООП в аспекті досягнення ЦСР під час підготовки майбутнього еколога, практика та науковця, що дозволило підтвердити поступовість і логічність опанування знань, набуття навичок для їх застосування на кожному з наступних рівнів навчання та у практичній діяльності [4].

Розглянемо як зміст освітніх компонентів циклу професійної підготовки освітнього рівня бакалавр корелює із ЦСР та сприяє формуванню відповідних компетенцій. Освітні компоненти (далі – ОК) «Екологія», «Екологія людини», «Вступ до спеціальності», «Екологія рослин і тварин» закладають основи знань стосовно структурно-функціональної організації на різних рівнях екосистеми, важливості збереження біорозмаїття, наслідків антропогенних впливів на довкілля. Компетенції, що розвиваються у процесі вивчення цих ОК, є важливими для досягнення ЦСР. Системне мислення та цілісне розуміння взаємозв'язку між діяльністю людини та природними екосистемами, дотримання екологічних принципів для вирішення проблем стійкого розвитку, усвідомлення того, як взаємодіють екологічні, соціальні й економічні системи формують у здобувачів не лише екологічну, але й соціально відповідальну поведінку, сприяють сталим взаємодіям між людьми та природою.

Аналітичні навички та навички вирішення екологічних проблем формуються під час вивчення фахових освітніх компонентів, як-от «Методи вивчення об'єктів природного середовища», «Оцінка впливу на довкілля», «Моделювання і прогнозування стану довкілля», «Радіоекологія», «Урбоекологія», «Основи біотехнологій» та інші. Формування компетенцій для СР відбувається через інтегрування системного мислення, оцінювання майбутніх сценаріїв і ризиків, пов'язаних зі стійкістю.

Вивчення ОК «Екологічне підприємництво», «Екологічний менеджмент» важливе для збереження довкілля і розвитку економіки через поєднання економічного складника з екологічною відповідальністю. Завдяки інноваціям у сфері сталого виробництва, використання «чистих» технологій і зменшення впливу на довкілля впроваджуються нові підходи для розв'язання глобальних екологічних викликів, відповідального виробництва та споживання, зменшення нерівності, формується критичне мислення, необхідне для ухвалення екологічно прийнятних рішень на практиці, що сприяє стійким результатам.

Інтегрованість ЦСР в освітній програмі другого магістерського рівня «Управління екоризиками та біозахист» поглиблює проєктний етап особистісного та професійного розвитку здобувачів через стратегічні цілі та плановість дій з метою вирішення конкретних екологічних, соціальних або економічних проблем. Зокрема, опанування професійно орієнтованих навчальних ОК, як-от «Екологічний контроль в умовах євроінтеграції», «Екологічна стандартизація і сертифікація», у яких закладено ідеї Плану дій Європейського Союзу щодо реалізації та розроблення ефективних уніфікованих контрольних систем-індикаторів, які зможуть оперативно характеризувати зміни й усе, що пов'язано з переходом на нові стратегічні підходи й ухвалення рішень у складних непередбачуваних умовах. Студентська аудиторія набуває навичок і вмінь використання сучасних методів обробки й інтерпретації інформації, розкриваючи здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування, критичного осмислення проблем.

Опанування навчальних дисципліни «Управління екологічними ризиками», «Біобезпека і біозахист» розвиває проєктний

і практичний складники самоорганізації, використання творчих підходів, оскільки складність ситуації така, що не дозволяє знаходити потрібні відповіді в рамках стандартних процесів пошуку рішень, що передбачають суворе дотримання затвердженого плану. Набуття вмінь взаємодіяти, формулювати свою думку та робити конкретні кроки на користь позитивних змін і є траєкторією реалізації ЦСР до формування особистостей, яких можна було б назвати «громадянами стійких товариств», що володіють набором «трансверсальних компетентностей», які дозволяють їм конструктивно та відповідально брати участь у формуванні образу сучасного світу, які розвиваються відповідно до СР.

Через опанування навчальної дисципліни «Системний аналіз якості довкілля» формуються предметні фахові компетентності – автономія та відповідальність (відповідно до НРК). Комплексність набуття вмінь і навичок використання сучасних інформаційних ресурсів з питань екології, природокористування та захисту довкілля, а також вибору оптимальної стратегії господарювання та/або природокористування залежно від екологічних умов, є не що інше як набуття трансверсальних компетентностей, які визначаються ЮНЕСКО як набуття «інтраперсональних» навичок: мотивації, цілеспрямованості, поінформованості, толерантності, відкритості, поваги до різноманітності, здатності залагоджувати конфлікти, активної громадянської/політичної участі, поваги до навколишнього середовища. Формування трансверсальних компетентностей упроваджується в розвиток предметних компетентностей і орієнтує здобувачів освіти на навчання протягом життя.

Окремо варто зазначити, що ОК «Стратегія сталого розвитку» має систематизуючий і узагальнювальний характер, адже здобувачі магістерського рівня попередньо володіють основними теоретичними знаннями та навичками розв'язання змодельованих завдань, що формує в них глибокі знання про основні ідеї концепції сталого розвитку та методології наукового пізнання.

Проте набуття фахових компетенцій у сфері СР адаптується не лише у вивченні конкретних предметних фахових навчальних дисциплін, але й під час проведення науково-дослідниць-

кої роботи та практичної підготовки – проходження науково-дослідницьких, виробничих, переддипломних практик. Практичний складник у навчальному процесі є завершальним етапом опанування студентською аудиторією теоретичного складника, фінальним етапом (узагальнення та застосування) набуття практичних навичок. Інтеграція теоретичних навичок у практичну діяльність через вирішення складних проблем із застосуванням принципів сталого розвитку, зокрема й упровадження інноваційних екологічних технологій, є елементом реалізації цільової Стратегії – формування моделі фахівця-еколога який, за володіння трансверсальними компетентностями, може інтерпретувати стратегічні вектори безпеки, відповідальності для забезпечення національних інтересів та збереження навколишнього природного середовища.

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти в частині освітнього складника включає цикл дисциплін спеціальної підготовки. Зокрема, серед вибірових освітніх компонентів пропонуються пов'язані з темою дисертаційного дослідження і орієнтовані на досягнення одного або декількох завдань ЦСР з визначеними індикаторами їх досягнення до 2030 р. Наприклад, вибірові ОК, як-от: «Інноваційні підходи в біоіндикації та екомоніторингу» (Цілі 6, 11, 13, 15), «Оцінка антропогенного впливу на лісові екосистеми» (Ціль 15), «Управління белігеративними ланд-

шафтами» (Цілі 3, 9, 15), орієнтовані на поглиблене вивчення питань, що сприяють науковим дослідженням за темами «Екологічне обґрунтування оцінки впливу на біорізноманіття лісогосподарської діяльності» (К. Бондар), «Екологічна оцінка наслідків воєнних дій для лісових об'єктів Смарагдової мережі (на прикладі Київської області)» (Л. Місецька), «Зоогенні механізми структурно-функціональної організації біоценозів в умовах трансформації лісових екосистем» (І. Яцканич).

Висновки. Набуття здобувачами вищої освіти за спеціальністю 101 Екологія компетентностей, спрямованих на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, є важливим чинником їхнього професійного успіху та запорукою формування справедливого, стійкого й екологічно відповідального суспільства. Кожен освітній компонент освітніх програм усіх рівнів включає елементи завдань і критерії однієї або декількох ЦСР, забезпечує нарізність освітньої підготовки майбутніх екологів з формуванням у них професійних компетенцій на основі сутності ЦСР, глибоке усвідомлення та відповідальність за ухвалені рішення та їхні наслідки для навколишнього середовища.

Підготовка фахівців в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова за розглянутими освітніми програмами відповідає вимогам законодавства України щодо впровадження Цілей сталого розвитку в освітню та професійну екологічну діяльність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Внукова Н., Сотська Г. Трансформація освіти для досягнення цілей сталого розвитку – 2030: Нова педагогічна парадигма. *UNESCO Chair Journal "Lifelong Professional Education in the XXI Century"*. 2023. Т. 1. № 7. С. 7–21. [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(7\).2023.7-21](https://doi.org/10.35387/ucj.1(7).2023.7-21)
2. Вороб'єнко П. Роль освіти в досягненні цілей сталого розвитку ООН. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. Т. 5. № 1. С. 1–8. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5113>
3. Воскобойнікова-Гузєва О. Цілі сталого розвитку ООН до 2030 р.: імплементація в освітньому процесі підготовки фахівців інформаційної справи в Україні. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*. 2020. Вип. 6. С. 84–96. <https://doi.org/10.31866/2616-7654.6.2020.218613>
4. Бондаренко Л., Волошина Н., Шевченко В., Лаврінченко В. Інтеграція цілей сталого розвитку в освітні програми підготовки екологів. *Екологічні науки*. 2025. № 1 (58). Р. 14–17. <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2025.eco.1-58.2>
5. Калашник Н. Забезпечення цілей сталого розвитку в Україні: концептуальні перетворення сприйняття в умовах воєнного стану. *Efficiency of public administration*. 2023. № 4 (73). С. 11–16. <https://doi.org/10.36930/507301>
6. Корнева І. Феномен «Освіта для сталого розвитку»: сутність та сучасні особливості концепту. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 2. С. 113–123.
7. Мелеганіч Г. Освітні пріоритети в цілях сталого розвитку ООН до 2030 р.: досвід України. *Міжнародний науковий вісник*. 2022. № № 1–2 (25–26). С. 92–100. URL: <http://visnyk-international.uzhnu.edu.ua/article/view/260120>
8. Огляд навчальних програм та освітніх ресурсів, дотичних до теми стратегічного планування та фінансування Цілей сталого розвитку в Україні. ПРООН.

9. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 р. : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 30.05.2025).
10. Стратегія сталого розвитку: європейські горизонти : підручник / І. Якименко та ін. Київ : НУХТ, 2022. 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/stratetiia_staloho.pdf
11. Чайковська Г., Левчик І. Міждисциплінарна інтеграція освіти для сталого розвитку в ЗВО (на прикладі інтегрованого навчання англійської мови для спеціальних цілей). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Серія «Педагогічні науки». 2022. № 2 (109). С. 195–211. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/35674/1/15.pdf>
12. Abera H.G. The Role of Education in Achieving the Sustainable Development Goals (SDGs): A Global Evidence Based Research Article. *The International Journal of social science and education research studies*. 2023. Vol. 03. № 01. <https://doi.org/10.55677/ijssers/v03i1y2023-09>
13. Bui H.T.M., Bui T., Pham B.T. The role of higher education in achieving sustainable development goals: An evaluation of motivation and capacity of Vietnamese institutions. *The International Journal of Management Education*. 2024. Vol. 22. № 3. P. 101088. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2024.101088>
14. Khmelevska O. for Sustainable Development: Content and Institutions. *Demography and social economy*. 2018. № 1. P. 29–42. <https://doi.org/10.15407/dse2018.01.029>.
15. Škokić V., Jelić P., Jerković I. The Role and Contribution of Sustainable Development Goals as a Transformative Framework in Higher Education: A Case Study of the University of Split. *World*. 2025. Vol. 6. № 1. P. 22. <https://doi.org/10.3390/world6010022>

REFERENCES:

1. Vnukova, N., & Sotska, H. (2023). Transformatsiia osvity dlya dosiahnennia tsiley staloho rozvytku – 2030: nova pedahohichna paradyhma [Transformation of education to achieve sustainable development goals 2030: a new pedagogical paradigm]. *UNESCO Chair Journal Lifelong Professional Education in the XXI Century – Visnyk kafedry yunesko “Neperervna profesiina osvita XXI stolittia”*, 1(7), 7–21 [in Ukrainian].
2. Vorobiyenko, P. (2023). Rol osvity v dosiahnenni tsiley staloho rozvytku OON [The role of education in achieving the United Nations sustainable development goals]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy – Herald of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine*, 5 (1), 1–8 [in Ukrainian].
3. Voskoboinikova-Huzieva, O. (2020). Tsili staloho rozvytku OON do 2030 roku: implementatsiia v osviti omu protsesi pidhotovky fakhivtsiv informatsiinoi spravy v Ukraini [Un Sustainable Development Goals until 2030: Implementation in the Educational Process of Training of Information Affairs Specialists in Ukraine]. *Ukrainskyi zhurnal z bibliotekoznavstva ta informatsiinykh nauk – Ukrainian Journal on Library and Information Science*, 6, 84–96 [in Ukrainian].
4. Bondarenko, L., Voloshyna, N., Shevchenko, V., & Lavrinenko, V. (2025). Intehratsiia tsiley staloho rozvytku u osviti prohramy pidhotovky ekolohiv [Integration of sustainable development goals into the educational program of the training of environmentalists]. *Ekolohichni nauky – Ecological Sciences*, 1 (58), 14–17 [in Ukrainian].
5. Kalashnyk, N. (2023). Zabezpechennia tsilei staloho rozvytku v Ukraini: kontseptualni peretvorennia spryiniattia v umovakh voiennoho stanu [Procuring the sustainable development goals of in Ukraine: conceptual transformations in the conditions of martial law]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia – Efficiency of Public Administration*, 4 (73), 11–16 [in Ukrainian].
6. Korneva, I. (2018) Fenomen “Osvita dlia Staloho rozvytku”: sutnistnist ta suchasni osoblyvosti kontseptu [The Phenomenon of “Education for Sustainable Development”: Essence and Contemporary Conceptual Features]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal – Ukrainian Pedagogical Journal*, 2, 113–123 [in Ukrainian].
7. Melehanych, G. (2022). Osvitni priorityty v tsilakh staloho rozvytku OON do 2030 roku: dosvid Ukrainy [Educational priorities for the UN Sustainable Development Goals by 2030: the experience of Ukraine]. *Mizhnarodnyi naukovi visnyk – International Scientific Bulletin*, 1–2 (25–26), 92–100 [in Ukrainian].
8. Sait “Prohramy rozvytku Orhanizatsii Obiednanykh Natsii v Ukraini (PROON)” [Site of “United Nations Development Program in Ukraine (UNPD)”]. Retrieved from <https://www.undp.org/ukraine> [in Ukrainian].
9. Ukaz Prezydenta Ukrainy “Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku” [Decree of the President of Ukraine “On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030” (n.d.). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> [in Ukrainian].
10. Yakymenko, I., Petrashko, L., Dyman, T., Salavor, O., Shapovalov, E., Galaburda, M. et al. (2022). *Stratetiia staloho rozvytku: Yevropeiski horyzonty [Sustainable Development Strategy: European Horizons]*. Kyiv: NUHT [in Ukrainian].
11. Chaikovska, H., & Levchyk, I. (2022). Interdisciplinary integration of education for sustainable development into higher education institution (integrated esp case study) [Mizhdystsyplinarna intehratsiia osvity dlia staloho rozvytku v ZVO (na prykladi intehrovanoho navchannia anhliiskoi movy dlia spetsialnykh tsilei)]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho*

universytetu imeni Ivana Franka. Pedagogical sciences – Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Pedagogical Sciences, 2 (109), 195–211 [in Ukrainian].

12. Abera, H.G. (2023). The Role of Education in Achieving the Sustainable Development Goals (SDGs): A Global Evidence Based Research Article. *International journal of social science and education research studies*, 3 (1), 67–81 [in English].

13. Bui, H.T.M., Bui, T., & Pham, B.T. (2024). The role of higher education in achieving sustainable development goals: An evaluation of motivation and capacity of Vietnamese institutions. *The International Journal of Management Education*, 22 (3). Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2024.101088> [in English].

14. Khmelevska, O. (2018). Osvita dlia staloho rozvytku: zmist ta instytuty [Education for Sustainable Development: Content and Institutions]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika – Demography and social economy*, (1), 29–42 [in Ukrainian].

15. Skokic, V., Jelic, P., & Jerkovic, I. (2025). The Role and Contribution of Sustainable Development Goals as a Transformative Framework in Higher Education: A Case Study of the University of Split. *World*, 6 (1), 22 [in English].

Дата надходження статті: 09.06.2025

Дата прийняття статті: 23.07.2025

Опубліковано: 17.12.2025